

Üniversite Mezunlarının Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi

Necla TEKTAŞ*

ÖZET

Üniversite eğitimi, çeşitli sektörlerde iş görecek elemanları temel eğitimden geçirerek iş dünyasına hazırlamaktır. Üniversite dönemi olarak adlandırılan bu zaman parçası ise gençlerin yaşamlarının karar verme ile ilgili en önemli paya sahip olan bölümüdür. Üniversiteden mezun olmaları ile birlikte gelecekleri ile ilgili verecekleri kararlar; iş seçimi, gerçek hayattaki rolünü almasına yönelik planları, yapmış olduğu arkadaşlıklar, iş bulamama korkusu ve çeşitli sorumluluklar kişide kaygı yaratıcı etmenlerden bazıları olarak görülebilmektedir. Kaynağı belli olmayan korkular olarak ifade edilen kaygı; bireyin sosyal hayattaki ilişkilerini, etkinliklerini, öğrenimini, kısacası günlük yaşantısını etkileyen ve çoğu kez bireyde tedirginliğe neden olan bir duygudur.

Bu çalışmada, Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulunun Makine ve Metal Teknolojileri Bölümü mezunlarının kaygı düzeylerini ve bu kaygı düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemek amaçlanmıştır.

Çalışmanın anakütlesini Marmara Üniversitesi'nde 2012-2013 döneminde ve öncesinde ön lisans seviyesinde mezun olan üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklem çerçevesini ise Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulunun Makine ve Metal Teknolojileri Bölümünden mezun olan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem yöntemi olarak kolayda örneklem kullanılmıştır. Anket formu mezunlara bitirme projesi kapsamında internet üzerinden uygulanmıştır. Çalışmada kullanılan anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Anket formunun birinci kısmında ankete katılan öğrencilerin kişisel özellikleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır. İkinci kısmında ise Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği kullanılmıştır. Ankete katılanların durumluk kaygı genel puan ortalaması 53,64 standart sapması 13,17 olarak bulunmuştur. Katılımcıların *sürekli kaygı* genel puan ortalaması 47,27, standart sapması 7,9 olarak bulunmuştur.

Araştırma verileri, bilgisayarda SPSS 17.0(The Statistical Program for Social Science) programında değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, frekans dağılımları, korelasyon analizi, bağımsız gruplarda t-testi ve Varyans Analizi kullanılmıştır. Veriler değerlendirilirken "Kolmogorov Smirnov Testi" ile normal dağılıma uygunluğu araştırılmış ve durumluk ve sürekli kaygı ölçeklerinden elde edilen verilerin normal dağılıma uyduğu ($p>0,05$) gözlemlenmiştir.

Durumluk-Sürekli Kaygı değişkenleri arasındaki ilişki analizinde; eğer varsa ilişkinin şiddeti ve yönü Pearson Korelasyonu ile elde edilmiştir. İki grup arasındaki farkları incelemek için t testi(bağımsız gruplarda t-testi) uygulanmıştır. Uygulanan bağımsız gruplarda t-testi, t testinde varyansların eşit olup olmadığını belirlemek için Levene testi kullanılmıştır. İki den fazla grubu karşılaştırmak için Varyans Analizi (one-way Anova) uygulanmıştır.

Durumluk-sürekli kaygı arasındaki ilişkiyi saptamak için gerçekleştirilen korelasyon analizi sonuçlarına sürekli kaygı ile durumluk kaygı arasında anlamlı pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Mezun katılımcıların kaygı düzeylerinin cinsiyet, mezun olunan yıl, lisans tamamlama, iş bulma süresi, mezun olunan bölümle ilgili çalışma ve şu anda çalıştıkları işten memnuniyet durumları değişkenlerine göre farklılaşmış farklılaşmadığını araştırdığımızda aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Üniversitelerde okuyan öğrencilerle ilgili durumluk-sürekli kaygı çalışmaları bulunmasına rağmen mezunlar için bu konuda yeterince bir çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle; yapılan bu araştırma Meslek Yüksekokullarından mezunlar için yapılan ilk çalışmalardandır.

Anahtar kelimeler: Kaygı, Durumluk-Sürekli kaygı, Mezun

JEL Sınıflaması: A23, I23, J20

Inspecting The Anxiety Levels Of Graduates

ABSTRACT

University education prepares students for employment in various sectors through a basic training. This time period spent in university is the most significant period in a young person's life in terms of deciding the path they will take in the future. Upon graduation, the decisions they will have to make about their future, choice of occupation, plans for the future role they will assume, friendships they formed, fear of unemployment and various responsibilities are among some of the factors that create anxiety in a student.

Anxiety, defined as fear with uncertain origins, is a feeling that affects social relations, activities, education; in short the daily conduct of a person and that usually creates uneasiness. If low in level, this feeling protects the individual from various dangers;

* Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi

and if high, drives the person towards failure and causes a loss of self-confidence. Anxiety is the uneasiness and nervousness about future.

Spielberger deals with anxiety from two perspectives as state anxiety and trait anxiety. Spielberger defines state anxiety as transient emotional reactions of an individual to different situations perceived as threatening, and is related to the permanence of its severity and duration, the amount of perceived threat and the interpretation of the dangerous situation by the individual. State anxiety is the subjective fear felt because of the stressful situation the individual is in. With the removal of situational factors causing it, the state anxiety would end. Trait anxiety on the other hand is the susceptibility of an individual to experience anxiety in the future. This type of anxiety exists independent of the situation and is a personality attribute more pronounced in some behavior and experience of the individual.

This study aims to identify the level and the factors that influence anxiety of students graduated from Marmara University Technical Sciences Vocational School Machinery and Metal Technology Department.

The universe of the study is composed of associate degree students graduated from Marmara University in and before 2012-2013 term. The sampling frame of the study is composed of students graduated from Marmara University Technical Sciences Vocational School Machinery and Metal Technology department. Convenience sampling is used as the method of sampling.

The survey form is applied through internet by voluntary participation during the spring term of 2012-2013 within the framework of students' dissertation. With the evaluation of returned surveys, analyses are conducted on 118 surveys.

The survey form used in the study is composed of two sections. In the first part of the survey form, students are asked questions about their personal attributes. In the second part, State and Trait Anxiety Scale is used.

State Anxiety Scale requires describing how a person feels in a specific moment and specific conditions and giving responses by carefully considering the emotions one feels about the situation s/he is in; Trait Anxiety Scale on the other hand requires describing how one usually feels. Both scales are composed of twenty items.

State and Trait Anxiety Scales are applied for 118 students in the universe. For the reliability analysis of the scale, Cronbach-Alpha coefficient is checked. Based on this, the Alpha coefficient of State Anxiety Scale is calculated as 0.72, and the Alpha coefficient of Trait Anxiety Scale as 0.67 while the Alpha reliability coefficient of the whole scale is calculated as 0.70. This figure indicates that the scale is reliable.

Both scales are composed of twenty items. Responses given to the items vary from 1 to 4. The rating scale of State Anxiety Scale is 1 (Not at all), 2 (Somewhat), 3 (Moderately so), 4 (Very much so) and the rating scale of Trait Anxiety Scale is 1 (Almost Never), 2 (Sometimes), 3 (Often), 4 (Almost Always). While the direct statements in the scale reflect negative feelings, reversed statements express positive feelings. In the State Anxiety Scale, items no. 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 and 20 and in the Trait Anxiety Scale items no. 21, 26, 27, 30, 33, 36 and 39 are reversed statements. Total score obtained from both scales vary between 20 and 80. A higher score indicates a higher level of anxiety.

In this study, the lowest state anxiety score is found to be 22, highest 80, Trait anxiety score as 31 and the highest state anxiety score as 80. The general average score of state anxiety of the surveyed students is determined to be 53.64 and the standard deviation as 13.17. Participants who received a score below 40.47, the lower limit of standard deviation for the average state anxiety score, are regarded as having "low" level of state anxiety; participants who received a score higher than 66.81, the upper limit of standard deviation for the average state anxiety score, are regarded as having "high" level of state anxiety, and a score between these lower and upper limits is regarded as "medium" level of state anxiety.

The general average score of trait anxiety of the participants is determined to be 47.27 and the standard deviation as 7.9. Participants who received a score below 39.37, the lower limit of standard deviation for the average trait anxiety score, are regarded as having "low" level of trait anxiety; participants who received a score higher than 55.17, the upper limit of standard deviation for the average trait anxiety score, are regarded as having "high" level of trait anxiety, and a score between these lower and upper limits is regarded as "medium" level of trait anxiety.

Research data is assessed with computer using SPSS 17.0 (The Statistical Program for Social Sciences). In assessment of data frequency distribution, Correlation analysis, t test and F test are used. While assessing the data, "Kolmogorov Smirnov Test" is used to check the goodness of fit, and the data obtained from state and trait anxiety scales are observed to fit the normal distribution ($p > 0.05$).

In relational analysis of State-Transient Anxiety variables, the severity and the direction of the relation, if any, is obtained with Pearson Correlation (Simple/ Biariate Correlation: Pearson Correlation Coefficient). A t test (Independent Samples t Test) is utilized to examine the differences between the two groups. In the t test, Levene test is used to determine whether the variations are equal. To compare multiple groups, Variance Analysis (one-way Anova) is applied.

Based on the results of correlation analysis conducted to identify the relationship between the state and trait anxiety, a positive meaningful relationship is found between the two variables. The relationship between state anxiety and trait anxiety is observed as $r = 0.587$, $p < 0.01$. This result indicates that there is a meaningful and directly proportional relationship between state anxiety and trait anxiety. When the trait anxiety score increases so does the state anxiety score. Determination coefficient is calculated as (r^2) 0.384. 38% of the increase in state anxiety scale can be explained by the trait anxiety scale.

When we inspected whether the anxiety levels of the graduate participants vary with gender, the year of graduation, completing a bachelor's degree, length of finding a job, working on a field related to associate degree and satisfaction from current job, no statistically meaningful variation is found. In the variable related to the type of education in the graduated department, a statistically meaningful variation is observed. The anxiety scores of formal education students are found to be higher than those of evening education students.

Even though there are studies on state-trait anxiety levels of students still receiving university education, there are no sufficient studies for graduate students. This is why this research is one of the first studies conducted for graduates of Vocational Schools.

Since the level of anxiety of the graduate students is found to be medium to high severity as a result of the study, new policies and solutions should be implemented by considering these factors. One of the top economic and social problems of Turkey is the unemployment of educated youth. This problem as the most significant one awaiting our youngsters upon graduating from a vocational school causes the anxiety scores to rise. Therefore, for these educated young graduates forming the dynamic force behind social and economic development, comprehensive and sufficient measures should be taken for effective participation to the business life and creating employment opportunities.

Keyword: Graduate, State Anxiety, Trait Anxiety

JEL Classification: A23, I23, J20

Giriş

Üniversite eğitimi, çeşitli sektörlerde iş göreceklemanları temel eğitimden geçirerek iş dünyasına hazırlamaktır. Ancak üniversite sayılarının hızla çoğalması, mezun sayılarının hızla artması, işe giriş önceliği konusunda binlerce gençle rekabet edebilecek düzeyde kendilerini yetiştirmenin önemini giderek kavranması, ülkede baş gösteren işsizlik sorununun, varlığı gençlerin işsizlik kaygılarının daha da fazlasıyla ortaya çıkmasına yol açmıştır(Dursun ve Aytaç 2009).

Meslek lisesinden mezun olup sınavsız geçişle Meslek Yüksekokuluna kayıt olan ve okula devam ederek 2 yıllık önlisans eğitimini tamamlayarak diploma almaya hak kazanan öğrenciler mezun olmayla birlikte iş hayatıyla ilgili pek çok sorunla karşı karşıya gelmektedirler. Meslek yüksekokulunda öğrenciyken yapmış oldukları 30 günlük staj eğitimi onların işgücü piyasası ile ilgili deneyimlerini ve işe ilişkin algıları iş hayatına hazırlamak için yeterli olmamaktadır. Bu deneyimsizlik ve Türkiye'nin işsizlik problemi onların kaygılarının artmasına neden olmaktadır. Türkiye'de işsizlik konusu, bireylerin eğitim durumuna göre farklılıklar göstermektedir. Genç nüfus olarak kabul edilen 15-24 yaş grubunun eğitim durumuna göre işsizlik oranları Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1'den görüldüğü üzere, yükseköğretim grubunun içinde yeralan Meslek Yüksekokullarından mezun olan gençlerde iş hayatına atılmaya hazırlanırken işsiz kalma yada iş bulamama problemi en büyük sorun olarak görünmekte ve kaygılarının artmasına neden olmaktadır. Bu kaygıların yanı sıra kendine güven eksikliği de gencin umutsuzluğunu arttırmakta ve sonuçta bu dönemde gencin iş seçimi, gerçek hayatta rolünü almasına yönelik planları, yaşadığı arkadaşlıkları, iş bulamama korkusu ve çeşitli sorumluluklar üstlenmesi kişide kaygı yaratıcı etmenlerden bazıları olarak görülebilmektedir (Çakmak ve Hevedanlı, 2004: 3).

Tablo 1. Eğitim durumuna göre 2013 Mayıs dönemi İşsizlik oranı (15-24 yaş grubu)(%)

2013 Mayıs Dönemi	İşsizlik oranı(%)
Okur-yazar olmayanlar	5,3
Lise altı eğitilmişler	8,4
Lise	11,3
Mesleki veya teknik lise	10,3
Yükseköğretim	8,7

Kaynak: www.tuik.gov.tr

Kaygıların neden olduğu bu problemler öğrencilerin hayatlarında dönüm noktası olarak adlandırılan dönemlerde lise öğrencileri, üniversiteye girmeye hazırlanan öğrenciler, üniversitede farklı sınıflarda, fakültelerde ve bölümlerde okuyan öğrenciler için araştırılmış ve kaygı düzeylerini etkileyen faktörler incelenmiştir. Fakat mezun olan öğrencilerle ilgili bu tür çalışma yapılmamıştır. Bu tür çalışmaların yapılmayışındaki neden ise Meslek Yüksekokulları öğrencilerinin mezun olduktan sonra okulla iletişimlerinin zayıf olması veya hiç olmaması nedeniyle bu konuda çalışma yapacaklar mezunlara ulaşma güçlüğü yaşamışlardır. Teknolojinin sağladığı kolaylıklar artık mezunlarla iletişimin kurulmasına, mezun takip sistemlerinin oluşturulması imkanlarına tanığından dolayı mezunlarla ilgili çalışmalarda hız kazanmaya başlamıştır. Bu çalışmada, Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulundan mezun öğrenciler için bitirme projesi kapsamında mezun takip programı oluşturulmuş ve bu programdan yararlanılarak veriler elde edilmiştir.

1. Kaygı

Kaygı, tehlikeyle baş etmek için uyum sağlayıcı bir mekanizma, temel bir insan duygusu ve çok yönlü bir duygu durumu olup, bilimsel öğeleri, öznel duyguları, fizyolojik belirtileri ve davranışları içerir (Özusta, 1995: 32). Kaygı, yaşamı tehdit eden ya da tehdit şeklinde algılanan içten (intrapsişik) veya dıştan (çevresel) kaynaklanan bir tehlike, tehlike olasılığı ya da tehlike olarak algılanıp yorumlanan bir durum karşısında yaşanan duygu durumudur (Güleç ve Köroğlu, 1997: 453, EHTİYAR, R.; ÜNGÜREN, E. (2008), Ehtiyar ve Üngüren 2008: 164).

Kaygı hafif ve orta şiddetten şiddetliye kadar yaşanır ve orta şiddette kaygı isteklendirme (motivasyon) sağlamada yararlı olur (Beser ve Öz, 2003: 48). Yoğun kaygı, kişinin yaşayabileceği en katlanılmaz duygulardan biridir. Çünkü kaygılı insan, kendini çaresizlik içerisinde hisseder. Özellikle güç kazanma, yükselme ve çevreye egemen olma kavramlarına çok önem veren kişilerde bu duygu daha da yoğundur (Horney, 1999:36).

İnsanlar kaygıyı gelecekle ilgili olumsuzluk, karamsarlık, başarısızlık, endişe, umutsuzluk duygularıyla birlikte dile getirmesinin yanında, fiziksel ve toplumsal çevreden gelen tehlikelere karşı bireyi uyarma, gerekli uyumu sağlama ve yaşamı sürdürme işlemine katkıda bulunarak insanı motive edici, tehlikelerle baş etmek için uyum sağlayıcı, bilimsel öğeleri, öznel duyguları, davranışları içeren çok yönlü bir duygu durumunu da içermektedir (Özusta,1995: 33; Güleç ve Köroğlu, 1997: 450).

Kaygı ile ilgili kavramsal çalışmalarda, durumluk kaygı (state anxiety) ve sürekli kaygı (trait anxiety) Cattell ve Scheier (1958) faktör analizi çalışmalarıyla ortaya atılmış ve Spielberger (1966) çalışmalarıyla iki kaygı kavramı oluşturulmuştur. Spielberger; durumluk kaygıyı (state anxiety) kişinin özel durumları tehdit edici olarak yorumlaması sonucunda oluşan, şiddeti ve süresi, algılanan tehdidin miktarı ve kişinin tehlikeli durum yorumunun kalıcılığıyla ilişkili, sürekli karşılaşılmayan olaylarda bireyin gösterdiği geçici duygusal tepkiler olarak ifade eder (Özusta, 1995: 33). Bireyin içinde bulunduğu stresli durumdan dolayı hissedilen sübjektif korkudur. Stresin yoğun olduğu zamanlar durumluk kaygı seviyesinde yükselme, stres ortadan kalkınca, düşme olur . Sürekli kaygıyı (trait anxiety/Chronic anxiety) bireyin kaygı yaşantısına olan yatkınlığıdır. Kişinin içinde bulunduğu durumu stresli olarak algılaması normal olan bir durumu tehlikeli ve öz değerlerinin tehdit edildiğinin zannedilmesi sonucu oluşan kaygıdır. (Öner ve Compte, 1983: 2). Ehtiyar ve Üngüren 2008: 165),

Bu çalışmada, Meslek Yüksekokulu mezunlarının cinsiyet, iş bulma süresi, mezun olunan yıl, işe başvuru şekli ve şu anda çalıştıkları işlerinden memnuniyet derecelerinin kaygılarına etkileri araştırılmış ve durumluk-sürekli kaygı düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır.

2. Materyal ve Metod

2.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulunun Makine ve Metal Teknolojileri Bölümünden mezunların kaygı düzeylerini ve bu kaygı düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemektir.

2.2.Araştırma Evreni

Çalışmanın anakütlesini; Marmara Üniversitesi'nde 2012-2013 döneminde ve öncesinde ön lisans seviyesinde mezun olan üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklem çerçevesini ise Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulunun Makine ve Metal Teknolojileri Bölümünden mezun olan öğrenciler oluşturmaktadır.

2.3.Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın anket formu 2012-2013 bahar eğitim-öğretim dönemi içerisinde bitirme projesi kapsamında internet üzerinden Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulunun Makine ve Metal Teknolojileri Bölümünden ilgili dönem ve öncesinde ulaşılabilen mezun öğrencilere uygulanmıştır. Toplam 148 mezun öğrenciye yollanmış ve öğrencilerden 126 adeti anketi yanıtlamıştır. Fakat anketlerden 8 tanesi eksik veri içerdiği için araştırmaya dâhil edilmemiş, analizler 118 anket üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada kullanılan veri toplama aracı olan anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Anket formunun birinci kısmında ankete katılan öğrencilerin kişisel özellikleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır. İkinci kısmında ise Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği kullanılmıştır.

3. Bulgular

Araştırma verileri, SPSS 17. (The Statistical Program for Social Science) istatistik paket programıyla yapılmıştır. Veriler değerlendirilirken “Kolmogorov Smirnov Testi” ile normal dağılıma uygunluğu araştırılmış ve Durumluk-Sürekli Kaygı ölçeklerinden elde edilen verilerin normal dağılıma uyduğu ($p>0,05$) gözlemlenmiştir.

Spielberg ve arkadaşları (1970) tarafından geliştirilen Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve standardizasyonu Necla Öner ve Ayhan Le Compte tarafından yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik analizi için Cronbach-Alpha katsayısına bakılmıştır. Buna göre Durumluk Kaygı Ölçeğinin Alpha katsayısı 0,72, Sürekli Kaygı Ölçeğinin Alpha katsayısı 0,67, tüm ölçeğin Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0.70 olarak bulunmuştur.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirlik durumları için kullanılan Alpha katsayısı;

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir,

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçeğin güvenilirliği düşük,

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek güvenilir,

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Bu bilgilere göre araştırmada kullanılan ölçeklerin katsayıları 0,60 ile 0,80 arasında olduğundan ölçek güvenilirdir (Kalaycı, 2006: 405).

Her iki ölçek de yirmiser maddeden oluşmaktadır. Maddelere verilen tepkiler 1’den 4’e kadar değişmektedir. Durumluk Kaygı Ölçeği için değerlendirme aralıkları; 1(Hiç), 2(Biraz), 3(Çok), 4 (Tamamıyla), Sürekli Kaygı Ölçeği için; 1 (Hemen Hemen Hiçbir Zaman), 2 (Bazen), 3 (Çogu zaman), 4 (Hemen Hemen Her Zaman) şeklindedir. Ölçekteki doğrudan ifadeler olumsuz duyguları, tersine dönmüş ifadeler ise olumlu duyguları ifade etmektedir. Durumluk Kaygı Ölçeğinde 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19, 20.maddeler, Sürekli Kaygı Ölçeğinde 21, 26, 27, 30, 33, 36, 39. maddeler tersine dönmüş maddelerdir. Her ölçekten elde edilen toplam puan değeri 20 ile 80 arasında değişmektedir. Puanın yüksek olması kaygı düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Durumluluk ve Sürekli Kaygı Ortalamaları

Değişken	X	ss	Minimum	Maksimum
Durumluluk kaygı	53,64	13,17	22	80
Sürekli kaygı	47,27	7,9	31	80

Araştırmaya katılan 118 mezunun en düşük durumluluk kaygı puanı 22, sürekli kaygı puanı 31, en yüksek durumluluk kaygı puanı 80, en yüksek sürekli kaygı puanı ise 80 olarak bulunmuştur.

$22 < \text{Puan} < 40$, 48 Durumluk Kaygı Düzeyi **DÜŞÜK**,

$40,48 < \text{Puan} < 66$, 81 Durumluk Kaygı Düzeyi **ORTA**,

$66,81 < \text{Puan} < 80$ Durumluk Kaygı Düzeyi **YÜKSEK**,

Tablo 2’den görüldüğü gibi ankete katılanların durumluluk kaygı genel puan ortalaması 53,64 standart sapması 13,17 olarak bulunmuştur. Durumluluk kaygı puan ortalamasının bir standart sapma alt sınırı olan 40, 47 puanın altında puan alan katılımcılar “düşük” durumluluk kaygı düzeyine sahip, durumluluk kaygı puan ortalamasının bir standart sapma üst sınırı olan 66,81 puanın üstünde puan alan katılımcılar “yüksek” durumluluk kaygı düzeyine sahip, bu alt ve üst sınır puanlar arasında kalan durumluluk kaygı puanı ise “orta” düzeyde durumluluk kaygıya sahip kabul edilmiştir.

$31 < \text{Puan} < 39,37$ Sürekli Kaygı Düzeyi **DÜŞÜK**,

$39,37 < \text{Puan} < 55,17$ Sürekli Kaygı Düzeyi **ORTA**,

$55,17 < \text{Puan} < 80$ Sürekli Kaygı Düzeyi **YÜKSEK**,

Katılımcıların sürekli kaygı genel puan ortalaması 47,27, standart sapması 7,9 olarak bulunmuştur. Sürekli kaygı puan ortalamasının bir standart sapma alt sınırı olan 39,37 puanın altında puan alan katılımcılar “düşük” süreklilikaygı düzeyine sahip, sürekli kaygı puan ortalamasının bir standart sapma üst

sınırı olan 55.17 puanın üstünde puan alan katılımcılar “yüksek” sürekli kaygı düzeyine sahip, bu alt ve üst sınır puanlar arasında kalan sürekli kaygı puanı ise “orta” düzeyde sürekli kaygıya sahip kabul edilmiştir.

Durumluk-Sürekli Kaygı arasındaki ilişki; eğer varsa ilişkinin şiddeti ve yönü Pearson Korelasyonu (Simple/ Biuarate Correlation: Pearson Correlation Coeffcient) ile araştırılmıştır.

Tablo 3. Durumluk-Sürekli Kaygı Arasındaki Korelasyon Analizi

N=118	Durumluluk Kaygı	Sürekli Kaygı
Durumluluk Kaygı	1	0,587
Sürekli Kaygı	0,587	1

Tablo 3’de Durumluk-Sürekli Kaygı arasındaki ilişkiyi saptamak için gerçekleştirilen korelasyon analizi sonuçlarına göre iki değişken arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Sürekli Kaygı ile Durumluk Kaygı arasındaki ilişkinin $r = 0,587$, $p < 0,01$ olduğu görülmektedir. Bu sonuç Sürekli Kaygı ile Durumluk Kaygı arasında anlamlı ve doğru orantılı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Sürekli kaygı puanı arttıkça durumluk kaygı puanı da artacaktır. Ölçekler arasındaki ilişkide belirlilik(determinasyon) katsayısı; (r^2) değeri 0,384 çıkmıştır. Yani Durumluk Kaygı ölçeğindeki artışın % 38,4’ü Sürekli Kaygı Ölçeği tarafından açıklanmaktadır. Açıklanamayan 0,62’lik bölüme etki eden faktörler araştırılacaktır.

Araştırmada iki grup arasındaki farkları incelemek için Bağımsız Grup t testi(Independent Samples t Test), t testinde varyansların eşit olup olmadığını belirlemek için Levene testi kullanılmıştır. İki den fazla grupları karşılaştırmak için varyans analizi (one-way Anova) uygulanmıştır.

Tablo 4. Mezunların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyi Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

		N	X	ss	T	p
Durumluluk Kaygı	Kadın	18	54,66	14,02	0,36	0,722
	Erkek	100	53,46	13,08		
Sürekli Kaygı	Kadın	18	50,22	9,53	1,76	0,08
	Erkek	100	46,73	7,5		

Mezun katılımcıların kaygı düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığı Bağımsız Grup t-Testi ile araştırılmıştır. Sonuçlar Tablo 4’de görülmektedir. Bağımsız t-Testinin sonucunda kadın katılımcıların durumluk ve sürekli kaygı puanları erkek katılımcılardan yüksek olmasına rağmen aradaki fark ($p > 0,05$) istatistiksel açıdan anlamlı değildir. Üniversite öğrencileri ile yapılan kaygı düzeylerinin araştırıldığı çalışmalarda cinsiyet değişkeni ile farklı bulgulara rastlanmaktadır. Örneğin; Ceyhan (2004), Gündoğar ve diğerleri (2007), Duman ve diğerleri(2009), Şahin (2009) ve Ghaderi ve diğerlerinin (2009) yapmış oldukları çalışmalarda erkek öğrencilerin kaygı puanları kız öğrencilerden yüksek bulunmuştur. Çakmak ve Hevedanlı (2004) çalışmasında kız öğrencilerin kaygı puanları erkek öğrencilerden yüksek bulunmuş ancak bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını tespit etmiştir. Akgün ve diğerleri (2007), Canbaz ve diğerleri (2007), Başaran ve diğerleri (2009), Karagün ve Çolak (2009) ve Karaman (2009) yapmış oldukları çalışmalarda kız öğrencilerin kaygı puanları erkek öğrencilerden yüksektir ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu alanda yapılan çalışmalardan bir kısmında ise cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (Üngören, 2007; Arslan, 2007; Tümerdem, 2007, Genç, 2008; Doğan ve Çoban, 2009). Bu konuda mezunlar üzerinde bir çalışma bulunamadığından cinsiyet değişkeni ile ilgili karşılaştırmalar kaygı ile ilgili diğer çalışmalarla yapılmıştır.

Mezun katılımcıların kaygı düzeylerine etki edeceği düşünülen ikinci değişken olarak mezun olunan yıl değişkenidir. Bu değişken aynı zamanda mezunların kaygı düzeylerinin yaşla farklılaşma olup olmadığını belirlemek içinde kullanılmıştır. Tablo 5’de mezun katılımcıların durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri mezun oldukları yıl değişkenine göre incelenmesinde varyans analizi kullanılmış ve katılımcıların durumluk kaygılarına ilişkin hesaplanan 0,197, sürekli kaygılarına ilişkin 1,104 F değeri ($p > 0,05$) düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre mezunların durumluk- sürekli kaygı düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı olmasa da yaşları ilerledikçe düşmeye başlamıştır.

Tablo 5. Mezunların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyi Puanlarının Mezun Olunan Yıl Değişkenine Göre Varyans Analizi

		N	X	ss	F	p
Durumluluk Kaygı	2006 ve öncesi	27	52,44	12,54	0,197	0,82
	2007-2009	23	54,78	11,94		
	2010-2012	68	53,74	13,94		
Sürekli Kaygı	2006 ve öncesi	27	45,33	6,7	1,104	0,33
	2007-2009	23	47,39	5,69		
	2010-2012	68	48	8,89		

Mezun katılımcıların kaygı düzeylerinin öğrenim şekline göre farklılaşıp farklılaşmadığı Bağımsız Grup t-Testi ile araştırılmış ve sonuçlar Tablo 6'da görülmektedir. Bağımsız t-Testinin sonucunda durumluk kaygı için -0,858 değeri, sürekli kaygı için 2,25 değeri bulunmuştur. İkinci öğretimden mezun olan katılımcıların durumluk kaygı puanları örgün öğretimden mezun olan katılımcılardan yüksek olmasına rağmen aradaki fark ($p>0,05$) istatistiksel açıdan anlamlı değildir. Fakat sürekli kaygı puanları örgün öğretimden mezun olan katılımcıların ikinci öğretimden mezun olan katılımcıların puanlarından yüksek ve aralarındaki fark ($p<0,05$) istatistiksel açıdan anlamlıdır. Örgün öğretimden mezun olan katılımcıların günlük yaşamlarında sürekli kaygılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 6. Mezunların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyi Puanlarının Öğrenim Şekli Değişkenine Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

		N	X	ss	T	p
Durumluluk Kaygı	Örgün Öğretim	64	52,69	12,79	-0,858	0,393
	İkinci Öğretim	54	54,78	13,65		
Sürekli Kaygı	Örgün Öğretim	64	48,75	8,72	2,25	0,023
	İkinci Öğretim	54	45,52	6,47		

Mezun katılımcıların kaygı düzeylerine etki edeceği düşünülen değişkenlerden biriside meslek yüksekokulundan mezun olduktan sonra öğrenim hayatına devam edip etmemeleri yani lisans eğitime devam edip etmemelerine göre farklılaşıp farklılaşmadığıdır. Bu değişken ile ilgili olarak eğitime devam edenler ve eğitime devam etmeyenler olmak üzere iki gruptan oluşan değişkenimiz için Bağımsız Grup t-Testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 7'de görülmektedir. Bağımsız t-Testinin sonucunda durumluk-sürekli kaygı puanları lisans tamamlayan katılımcıların tamamlamayan katılımcılardan yüksek olmasına rağmen ($p>0,05$) istatistiksel açıdan anlamlı değildir. Lisans tamamlama ön lisans mezunu olan katılımcılar için öğrenci olarak meslek yüksekokuluna başladıkları günden itibaren lisans eğitimi yapmak için basamak oluşturmaktadır. Mezun öğrencilerin ortaokuldan mezun olduklarında meslek lisesine gitmeleri lisans eğitimi almalarına engel olmakta ve Meslek lisesine gitmiş olan öğrencilerin üniversite giriş sınavında uygulanan katsayı problemlerinden dolayı da lisans eğitimi almaları çok zordur. Meslek yüksekokulunda ön lisans eğitiminden mezun olduktan sonra mezun oldukları bölümle ilgili lisans bölümlerinden birisine geçmelerine olanak tanıyan Dikey Geçiş Sınavı(DGS) meslek yüksekokulu öğrencileri ve mezunları için çok önemlidir. Bu amaca ulaşmak için öğrencilerin pek çoğu meslek yüksekokuluna devam ederken bu sınava hazırlanmakta ve genellikle de mezun olduktan sonraki yıllarda lisans tamamlama sınavında başarılı olarak eğitim hayatlarına devam etmektedir. Ayrıca açık öğretim fakülteleri meslek yüksekokulu öğrencilerine öğrenci belgeleri ile başvurmaları durumunda açık öğretim lisans bölümlerinde okumalarına olanak sağlamaktadır. Bu nedenle meslek yüksekokulunda öğrenim görürken bu eğitimi alan pek çok öğrenci bulunmaktadır. Bu bölüm öğrencileri daha çok mühendislik eğitimi almak istemekte ve bu yönde çalışmalarını sürdürmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin üçte biri lisans tamamlamış diğer kısmının öğrencilik hayatı ya hala devam etmekte yada yeni mezunların araştırmada yer almaları nedeniyle sürekli-durumluk kaygı puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı çıkmamıştır.

Tablo 7. Mezunların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyi Puanlarının Lisans Tamamlama Değişkenine Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

		N	X	ss	T	p
Durumluluk Kaygı	Evet	25	54,64	11,04	0,462	0,645
	Hayır	92	53,26	13,76		
Sürekli Kaygı	Evet	25	48,2	6,9	0,616	0,539
	Hayır	92	47,1	8,18		

Mezun katılımcıların kaygı düzeylerine etki edeceği düşünülen faktörlerden olan mezun katılımcıların mezun oldukları bölümle ilgili çalışma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı Bağımsız Grup t-Testi ile araştırılmış ve sonuçlar Tablo 8’de olduğu gibi bulunmuştur. Katılımcıların mezun olduğu bölümle ilgili çalışmayanların durumluk kaygı puanları bölümle ilgili işte çalışanlardan yüksek olmasına rağmen ($p>0,05$) istatistiksel açıdan anlamlı değildir. Sürekli kaygı puanlarında ise tersi durumla karşılaşılmasına rağmen aralarındaki fark yine de istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 8. Mezunların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyi Puanlarının Mezun Olunan Bölümle İlgili Çalışma Durumu Değişkenine Göre Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

		N	X	ss	T	p
Durumluluk Kaygı	Evet	72	53,41	12,89	-0,234	0,816
	Hayır	46	54	13,74		
Sürekli Kaygı	Evet	72	46,54	7,6	-1,236	0,211
	Hayır	46	48,41	8,2		

Mezun katılımcıların işleri ile ilgili memnuniyet durumlarının kaygıları üzerinde etkili olup olmadığını belirlemek için varyans analizi kullanılmış ve katılımcıların durumluk kaygılarına ilişkin hesaplanan 3,755 F değeri ile ($p<0,05$) düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre mezunların durumluk kaygılarında işlerinden memnun olanların kaygı düzeyleri yüksek çıkmış ve diğerlerinden farklı bulunmuştur. Bunun nedeni olarak istedikleri bir işi zor bulmaları ve heran kaybetme endişesi taşımaları olarak düşünülmektedir. Ülkemizde uygun bir iş bulmak çok zor ve aynı zamanda bulunan işte çalışmayı sürdürmekte bir o kadar zor bir olaydır. Teknolojinin çalıştıkları bölümle ilgili olarak hızla ilerlemesi heran değişim içinde olması onların kaygılarının artmasına neden olmaktadır. Sürekli kaygı durumları arasındaki farklar ise değişiklik göstermesine rağmen anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 9. Mezunların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyi Puanlarının İş ile ilgili Memnuniyet Durumu Değişkenine Göre Varyans Analizi

		N	X	ss	F	P
Durumluluk Kaygı	Çok Memnun	31	60,58	12,57	3,755	0,007
	Memnun	53	52,22	11,86		
	Kararsız	21	49,14	11,19		
	Memnun Değil	10	48,01	16,51		
	Hiç Memnun Değil	3	57,33	21,19		
Sürekli Kaygı	Çok Memnun	31	47,83	5,68	0,66	0,621
	Memnun	53	46,66	7,99		
	Kararsız	21	46,66	6,79		
	Memnun Değil	10	48,1	9,73		
	Hiç Memnun Değil	3	53,66	23,24		

Mezun katılımcıların kaygı düzeylerinin iş bulma süresine göre farklı olup olmadığını varyans analizi ile araştırılmış ve sonuçlar Tablo 10’da görülmektedir. İş bulma süresi açısından mezun katılımcılar için yapılan analiz sonucunda durumluluk kaygı puanı 1,177 F değeri, 1,095 F değerinde sürekli kaygı puanı olarak bulunmuştur. İş bulma süresi bakımından aralarında farklar olmasına rağmen anlamlı çıkmamıştır. Katılımcıların durumluk kaygı puanı en yüksek grup olan mezun olmadan iş bulanlarda çıkması biraz şaşırtıcı bir durumdur. Burada iş hayatının teknolojiyle birlikte sürekli değişim içinde olması bu konuda deneyim sahibi oldukça kaygı düzeyinin arttığını göstermektedir. Sürekli kaygı düzeyini araştırdığımızda ise

bir yıldan fazla iş arayanlarla henüz iş bulamayanların kaygı düzeyleri diğerlerinden yüksek olarak bulunmuştur. Buradan da söyleyebiliriz ki işsizlik problemi tüm gençlerde olduğu gibi bu araştırmada da etkisini göstermektedir.

Tablo 10. Mezunların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyi Puanlarının İş Bulma Süresine Değişkenine Göre Varyans Analizi

		N	X	ss	F	P
Durumluluk Kaygı	1-3 ay	36	52,11	13,38	1,177	0,325
	4-6 ay	36	51,29	11,11		
	7 ay-1yıl	17	54,01	12,24		
	1 yıldan fazla	9	50,66	15,37		
	Mezun olmadan buldum	14	57,88	12,91		
	Henüz bulamadım	6	50,57	14,74		
Sürekli Kaygı	1-3 ay	36	46,91	6,42	1,095	0,367
	4-6 ay	36	47,35	5,57		
	7 ay-1yıl	17	48,66	6,57		
	1 yıldan fazla	9	50,51	14,96		
	Mezun olmadan buldum	14	45,47	7,06		
	Henüz bulamadım	6	50,42	11,81		

4. Tartışma ve Sonuç

Kaygı üzerine pek çok araştırma yapılmış olmasına rağmen mezunlar üzerine yapılan çalışmalar yeterli düzeyde değildir. Bu çalışma; Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulları üzerine yapılan çalışmaların ilki olması açısından önemlidir. Burada mezunların kaygı düzeyleri ve kaygılarına etki eden faktörler üzerine dikkat çekilmiştir.

Günümüzde bir ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasının en önemli unsuru yetişmiş insan gücüdür. Bu yetişmiş insan gücünün en etkili öğelerden biri ise mesleki ara elemanlardır. Meslek yüksekokulları bu ara elemanı yetiştiren eğitim kurumlarıdır. Her yıl bu eğitim kurumlarından mezun olan gençler iş hayatına atılmaktadır. İş hayatına atılmaya hazırlanan veya şu anda iş hayatının içinde olan mezunların psiko-sosyal özelliklerinin iyi bilinmesi ve bunlara uygun politikalar geliştirmesi açısından çok önemlidir.

Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Makine ve Metal Teknolojileri bölümü mezunları ile yapılan bu çalışmada mezunların kaygı düzeyleri ve kaygı düzeylerine etki eden faktörler araştırılmıştır. Kaygı düzeylerine etki edeceği düşünülen değişkenler cinsiyet, mezun olunan yıl, öğrenim şekli, mezun olduktan sonra lisans tamamlama, iş bulma süresi, bölümle ilgili çalışma ve şu anda çalışılan iş ile ilgili memnuniyetleri ele alınmıştır.

Araştırmada cinsiyet açısından kadın mezun katılımcıların durumluluk-sürekli kaygı düzeyleri erkek mezun katılımcılara göre daha yüksek bulunmuştur. Bunun nedeni olarak bu bölümü tercih eden kadın öğrencilerin az olması dolayısıyla araştırmaya katılanlarda kadın katılımcıların sayısının az olması da bunu göstermektedir. Ayrıca Makine ve Metal Teknolojileri bölümünün ülkemizde daha çok erkeklere yönelik olarak görülmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Kaygı düzeylerinin araştırıldığı başka bir çalışmada ise kız öğrencilerin işgücü piyasasına girişte erkek öğrencilere göre ayrımcı bir tutumla karşı karşıya kalacağı beklentisi ve kız öğrencilerin duygusal yaklaşımlarında kaygı düzeylerini olumsuz etkilediğini söyleyen araştırmalar mevcuttur (Karagün ve Çolak, 2009: 355).

Mezun olunan bölümün öğrenim şekli değişkenine göre kaygı düzeyinin etki faktörünü belirlemek amacıyla yapılan araştırmada örgün öğretimden mezun olan öğrencilerin ikinci öğretimden mezun olanlardan daha yüksek kaygı puanına sahip oldukları görülmüştür. İkinci öğretimden mezun olanların büyük bir kısmı öğrenimleri süresince iş hayatında bulunmalarından dolayı, öğrenimlerini ve iş hayatını birlikte götürmelerinin etkisiyle kaygı düzeyleri daha düşük çıkmış olacağı düşünülmektedir.

Günümüzde üniversite eğitimi alanların sayısı artmakta fakat istihdam imkânı daralmaktadır. Araştırmamızda da lisans tamamlayan mezun katılımcılarla, tamamlamayanlar arasında önemli bir fark bulunamamıştır. Meslek yüksekokulundan mezun olanlarla, lisans tamamlayanların iş bulmaları ve işe giriş süreleride artmaktadır. Mezun katılımcıların durumluluk-sürekli kaygı puanları iş bulma süreleri ve işe giriş süresi değişkeni için karşılaştırıldığında aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Mezunların şu anda çalıştıkları işle ilgili memnuniyetlerinin kaygı puanlarına etkisi araştırıldığında durumluk kaygı puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. İşinden çok memnun olanlar, hiç memnun olmayanlar, memnun olanlar, memnun olmayanlar ve kararsızlar olmak üzere yüksekte düşüğe doğru sıralanmıştır. Yani mezun katılımcıların kaygı düzeylerine etki eden en önemli faktör olarak bulunmuştur. Bunun nedeni olarak mezun katılımcıların bir iş buldukları için memnun olmalarına karşın iş piyasasının değişken bir yapıya sahip olması ve çalışanların heran işini kaybetme duygusu yaşıyor olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Mezunların durumluk-sürekli kaygı puanlarına etki edeceği düşünülerek araştırılan değişkenlerden cinsiyet, mezun olunan yıl, öğrenim şekli, lisans tamamlama, mezun olunan bölümle ilgili çalışma durumu ve lisans tamamlama durumu değişkenlerine göre farklılık olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Araştırmanın sonucunda mezun katılımcıların durumluk-sürekli kaygı puanları bulunan ortalama değerden yüksek çıkmıştır. Araştırmaya katılanların kaygı düzeyleri orta düzeyde ve yükseğe yakın çıkmış en etkili değişken de şu anda çalıştıkları iş ile ilgili memnuniyet durumları olarak bulunmuştur. Bu yapılan araştırma makine ve metal teknolojileri bölüm mezunları üzerinde yapılan ilk çalışmadır. Bu çalışma, mezunlar üzerinde yapılacak kaygı düzeyi ve kaygıyı etkileyen faktörler konusundaki bilimsel çalışmalara zemin hazırlaması açısından önemlidir. Bundan sonraki araştırmaların farklı değişkenlerle, daha çok bölümü kapsayacak biçimde ele alınması önerilmektedir.

Kaynaklar

AKGÜN, A.; GÖNEN, S.; AYDIN, M. (2007), “İlköğretim Fen ve Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (20), ss.283-299.

ARSLAN, Ç. (2007), Üniversite Öğrencilerinin Sürekli Kaygı ve Kişisel Kararsızlık Düzeylerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

BAŞARAN, M.H., TAŞGIN, Ö., SANIOĞLU, A. ve TAŞKIN, A.K. (2009), Sporcularda durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21, ss.534-542.

BEŞER, Nalan ve ÖZ, Fatma (2003) “Kemoterapi Alan Lenfomalı Hastaların Hastane Anksiyete Depresyon Düzeyi Ve Yaşam Kalitesi”, Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi Cilt 7, Sayı1,ss. 47-56.

CANBAZ, S.; SÜNTER, A. T.; AKER, S.; PEKŞEN, Y. (2007) “Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Kaygı Düzeyi ve Etkileyen Faktörler”, Genel Tıp Dergisi, 17(1), ss.15-19.

Cattell, R.B.&Scheier , I.H.(1958) The nature of anxiety: A review of thirteen multivariate analyses comprising 814 variables. Psychological Reports, 4, p 351-388.

CEYHAN, Aydoğan Aykut (2004), “Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Öğretmen Adaylarının Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi”, Sosyal Bilimler Dergisi, 1, s.91-102.

ÇAKMAK, Ö. ve HEVEDANLI, M. (2004), “Biyoloji Öğretmen Adaylarının KaygılarınıEtkileyen Etmeler”, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.

DOĞAN, T.; ÇOBAN, A. E. (2009), “Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Eğitim ve Bilim, 34,(153), ss.157-168.

DUMAN, Ş.; Taşgın, Ö.; ÖZDAĞ, S. (2009), “Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi”, Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, Cilt 11, Sayı 3, ss.27-32.

DURŞUN, Salih ve AYTAÇ, Serpil (2009). “Üniversite Öğrencileri Arasında İşsizlik Kaygısı” Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt XXVIII, Sayı 1, ss. 71-84.

EHTİYAR, Rüya ve ÜNGÜREN, Engin. (2008), “Turizm Eğitimi AlanÖğrencilerin Umutsuzluk ve Kaygı Seviyeleri İle Eğitime Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt 1,Sayı 4,ss.159-181.

GENÇ, H. (2008), Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Kaygı Düzeyleri Üzerine Bir Durum Çalışması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

GHADERİ, A.R., VENKATESH, Kumar, G., and SAMPATH, K. (2009), “Depression, Anxiety and Stress among the Indian and Iranian Students”, Journal of the Indian Academy of Applied Psychology, 35(1), s.33- 37.

GÜLEÇ, C., KÖROĞLU, E. (1997). Psikiyatri Temel Kitabı, Hekimler Yayın Birliği, Ankara.

HORNEY, K. (1999). Çağımızın Nevrotik Kişiliği, (Çeviren: Selçuk Budak), Öteki Matbaası, 4. Basım, Ankara.

KALAYCI, Ş. (2006), SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri”, Asil Yayınevi

KARAGÜN, E.; ÇOLAK, S.(2009), “KPSS Sınavına Hazırlanan Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi”, 6. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu Bildiri Kitabı, ss.350-361.

KARAMAN, S. (2009), Sağlıkla İlgili Programlarda Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri

ÖNER, Necla ve Le Compte, Ayhan (1983), Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı, Boğaziçi Üniversitesi Matbaası, 1 Baskı, İstanbul.

ÖZUSTA, Ş. (1995). “Çocuklar için Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri Uyarlama”, Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması, Türk Psikoloji Dergisi, Cilt 10 Sayı 34, ss. 32-44.

ŞAHİN, C. (2009), “Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyleri”, Selçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, 27, ss. 271-286.

ÜNGÜREN, E. (2007), “Lise Ve Üniversitelerde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Umutsuzluk Ve Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi: Antalya’da Bir Uygulama”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

www.tuik.gov.tr